

Małgorzata Magdziarczyk

Politechnika Opolska

Wydział Ekonomii i Zarządzania

Katedra Własności Intelektualnej, Prawa Administracyjnego i Europejskiego

kancelaria@magdziarczyk.pl

PRAWNE SPOJRZENIE NA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W POLSCE PO 1988 ROKU

Streszczenie: Celem niniejszego artykułu jest analiza zmian, które zaszły w zakresie prawnego ujęcia działalności gospodarczej, na płaszczyźnie prawa polskiego, w okresie od 1988 roku do 2018 roku. Stanowi on jednocześnie próbę określenia aktualnego poziomu wolności działalności gospodarczej w Polsce. Szczególnej uwadze poddana została problematyka reglamentacji działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: działalność gospodarcza, wolność działalności gospodarczej.

JEL Classification: K2.

Wprowadzenie

Kształt prawny nadany przez prawodawcę działalności gospodarczej przekłada się na obraz, siłę oraz jakość gospodarki państwa. W powojennej Polsce działalność gospodarcza oparta na swobodzie jej podejmowania, prowadzenia i zakończenia przez podmioty prawa prywatnego, jak również podmioty prawa publicznego, funkcjonuje od niespełna trzech dekad. Jej historię rozpoczęła Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 roku o działalności gospodarczej (dalej: u.d.g.). Przez okres owych trzydziestu lat ustawodawca kilkakrotnie nowelizował prawne rozwiązania dotyczące działalności gospodarczej. Wzmiankowaną u.d.g. zastąpiła Ustawa z dnia 19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej (dalej: u.p.d.g.), którą następnie uchyliła Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (dalej: u.s.d.g.), obowiązująca do dnia 29 kwietnia 2018 roku, derogowana Ustawą z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców (dalej: u.p.p.). Każda kolejna ustawowa regulacja działalności gospodarczej odzwierciedlała ewolucję w poglądach dotyczących działalności

gospodarczej, liberalizując bądź zaostrzając zasady jej podejmowania, prowadzenia i zakończenia.

Prawny wymiar swobody podejmowania, prowadzenia i zakończenia działalności gospodarczej określa poziom wolności działalności gospodarczej (dalej: w.d.g.). W Polsce w.d.g. ma rangę zasady konstytucyjnej. Ustrojodawca w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (dalej: Konstytucja) w art. 20 wskazał na tę zasadę jako na jeden z trzech filarów ustroju gospodarczego państwa – społecznej gospodarki rynkowej. W doktrynie przedmiotu akcentuje się, że w.d.g. zawiera w sobie swobodę podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w dowolnie wybranej, lecz dopuszczonej przez przepisy prawa formie organizacyjnej, na zasadzie samodzielności i bez naruszenia interesów publicznych; wskazuje się ponadto, że jest to wolność od ingerencji państwa w obszarze aktywności ekonomicznej człowieka, a także wolność od utrudnień ze strony innych jednostek [Kosikowski, 1995ab; Łopatka (red.), 1995; Domańska, 2001; Jakimowicz, 2002; Kuciński, 2003]. W podobnym tonie przedmiotową wolność opisuje w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny (dalej: TK), przyjmując, iż obejmuje ona możliwość podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, której celem jest osiągnięcie zysku oraz że polega ona na możliwości samodzielnego podejmowania decyzji gospodarczych, w tym wyboru rodzaju działalności i wyboru prawnych form jej realizacji [Wyrok TK z dnia 26 kwietnia 1999 r.; Wyrok TK z dnia 7 maja 2001 r.; Wyrok TK z dnia 4 lipca 2002 r.; Wyrok TK z dnia 29 kwietnia 2003 r.; Wyrok TK z dnia 13 lipca 2004 r.].

Urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady w.d.g. odbywa się na podstawie ustawodawstwa zwykłego. Ustawodawca, w wyznaczonych przez Konstytucję ramach, nadaje realną postać w.d.g., określając zasady podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Przedmiotem niniejszego artykułu jest refleksja nad następującymi po sobie od 1988 roku aktami prawnymi regulującymi zagadnienie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

1. Ustawa o działalności gospodarczej z 1988 roku – pierwszy krok w kierunku ustroju kapitalistycznego

Uchwalenie w dniu 23 grudnia 1988 roku u.d.g. było momentem przełomowym, rozpoczynającym trudny proces transformacji ustroju gospodarczego w Polsce. Był to pierwszy, po 1945 roku, krok w kierunku gospodarki wolno-rynkowej. Znamienne, iż ustawa ta wyprzedziła podjęcie prac legislacyjnych nad

konstytucyjną zmianą ustroju gospodarczego. Działania mające na celu przekształcenie usankcjonowanego w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 roku ustroju gospodarczego rozpoczęły się bowiem dopiero jesienią 1989 roku, a ich efektem było uchwalenie w dniu 17 października 1992 roku ustawy konstytucyjnej o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz samorządzie terytorialnym.

Chociaż w u.d.g. nie objęto całościowo zagadnienia działalności gospodarczej, to sformułowano zasady jej podejmowania i wykonywania, reglamentacji oraz ewidencji. W art. 1 przedmiotowej ustawy została wyartykułowana zasada wolności działalności gospodarczej. Ustawodawca *expressis verbis* ustanowił, iż „podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej jest wolne i dozwolone każdemu na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa”. Przełomowym było użycie przez ustawodawcę zwrotu „każdemu”, gdyż wskazywał on, że podejmowanie oraz prowadzenie działalności gospodarczej stało się dozwolone dla wszystkich rodzajów podmiotów. Co więcej, ustawodawca postanowił, że podmioty te będą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą „na równych prawach”. Oznaczało to koniec z uprzywilejowaniem podmiotów sektora publicznego.

Za działalność gospodarczą ustawodawca przyjął działalność wytwórczą, budowlaną, handlową i usługową, prowadzoną w celach zarobkowych i na własny rachunek podmiotu prowadzącego taką działalność [art. 2, ust. 1 u.d.g.]. Z kolei podmiot podejmujący i prowadzący działalność gospodarczą określił mianem „przedsiębiorcy”, uszczegóławiając jednocześnie, że może to być osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, utworzona zgodnie z przepisami prawa, jeżeli jej przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej [art. 2, ust. 2 u.d.g.].

Niebagatelny wymiar miał zapis ujęty w art. 4 u.d.g., przyzwalający przedsiębiorcom, w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, dokonywanie czynności oraz działań, które nie zostały przez prawo zabronione.

W ramach u.d.g. wprowadzono system ewidencjonowania działalności gospodarczej, aczkolwiek z obowiązku ewidencyjnego zwolnione zostały wybrane przez ustawodawcę działalności.

Istotnymi były także wprowadzone przez u.d.g. regulacje dotyczące reglamentacji działalności gospodarczej. Reglamentacja została dopuszczona w formie koncesji i zezwolenia. Ustawodawca w u.d.g. wyszczególnił 27 rodzajów działalności gospodarczej, których podjęcie zostało obwarowane obowiązkiem uzyskania koncesji. Katalog ten nie miał jednak charakteru zamkniętego. Jednocześnie określono procedurę koncesjonowania, dopuszczając tworzenie *lex spe-*

cialis względem u.d.g., w przedmiocie poszczególnych koncesjonowanych działalności gospodarczych. Nieco inne podejście ustawodawca miał natomiast wobec zezwolenia, uznając je jedynie za narzędzie służące ograniczeniu działalności gospodarczej i odsyłając w pozostałych kwestiach wiążących się z tą formą do przepisów odrębnych. Mimo że u.d.g. była daleka od ideału, obowiązywała przez niemal 11 lat. W tym czasie była nowelizowana aż 36 razy.

2. Działalność gospodarcza w świetle Ustawy Prawo działalności gospodarczej z 1999 roku

Wejście w życie obowiązującej obecnie Konstytucji oraz podjęcie przez Polskę starań o członkostwo w Unii Europejskiej (dalej: UE) stało się bodźcem do podjęcia działań w kierunku wypracowania nowej ustawy regulującej działalność gospodarczą. Jak zauważył M. Zdyb [2000], doświadczenia związane z praktyczną realizacją u.d.g. pozwoliły określić realne potrzeby i konieczności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Warto nadmienić, że ostatecznie doszło do sytuacji, gdy obok u.d.g. obowiązywało 17 odrębnych ustaw dotyczących koncesjonowania działalności gospodarczej, 30 ustaw o zezwoleniach na działalność gospodarczą, 2 ustawy i 3 rozporządzenia Rady Ministrów regulujące status zagranicznych podmiotów gospodarczych, a także 5 ustaw o zrzeszaniu się przedsiębiorców. Nowa kompleksowa regulacja ustawowa działalności gospodarczej była zatem niezbędną. Komentując prace nad u.p.d.g., ostatecznie uchwalonej w dniu 19 listopada 1999 roku, C. Kosikowski [2000, s. 5] stwierdził, że: „Znaczna część czasu została jednak niepotrzebnie zmarnowana, ponieważ błędnie założono, że wystarczy poddać renowacji przedwojenne prawo przemysłowe. (...) Zbyt wiele emocji i czasu pochłonęły też spory na temat sposobu dopuszczania do podejmowania działalności gospodarczej bez jej reglamentacji. Problem ten jest trudny, ponieważ między absolutną swobodą gospodarczą a bezpieczeństwem podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej musi być zachowana odpowiednia równowaga. Nie tak łatwo było też postawić tamę (...) lawinie przepisów wprowadzających koncesje lub zezwolenia na działalność gospodarczą”.

W u.p.d.g. poruszono zagadnienie zezwoleń na działalność gospodarczą, określono sytuację prawną zagranicznych podmiotów gospodarczych, wprowadzono kategorię małych i średnich przedsiębiorców, przyjęto nową koncepcję samorządu gospodarczego oraz uporządkowano zadania administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie działalności gospodarczej.

Definicja działalności gospodarczej została zawarta w art. 2 ust. 1 u.p.d.g. Za działalność taką uznano zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatację zasobów naturalnych, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Nowe było zatem potraktowanie działalności związanej z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów naturalnych – jako gospodarczej, a nadto podkreślenie, że działalność gospodarcza, oprócz posiadania celu zarobkowego, powinna być wykonywana w sposób ciągły i zorganizowany.

Niewielkiej korekcie uległo określenie przedsiębiorcy, za którego w świetle nowych przepisów należało uważać osobę fizyczną, osobę prawną oraz niemającą osobowości prawnej spółkę prawa handlowego, podejmującą i wykonującą działalność gospodarczą zawodowo, we własnym imieniu [art. 2, ust. 2 u.p.d.g.]. Jako przedsiębiorców według u.p.d.g. traktowano również wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej [art. 2, ust. 3 u.p.d.g.].

U.p.d.g. była wyrazem innego spojrzenia na reglamentację działalności gospodarczej. Ustawodawca musiał bowiem wziąć pod uwagę toczący się proces integracji Polski z UE i odmiennie niż dotychczas potraktować reguły podejmowania działalności gospodarczych w dziedzinach, które w krajach UE nie zostały poddane ograniczeniom prawnym. Według u.p.d.g. koncesjonowanie działalności gospodarczej traktowano jako wyjątek od zasady w.d.g. Koncesją zostało objętych 8 rodzajów działalności gospodarczych, które mogły wpływać na bezpieczeństwo państwa lub obywateli, bądź inny ważny interes publiczny. Ich otwarty katalog zawierał art. 14 u.p.d.g. W kontekście zezwoleń u.p.d.g. stanowiła natomiast *lex generalis* wobec odrębnych ustaw, które wprowadzały wymóg uzyskania zezwolenia na podjęcie określonej działalności gospodarczej.

Podobnie jak w przypadku u.d.g., ustawodawca w u.p.d.g. dał wyraz zasadzie w.d.g., stanowiąc w art. 5, że „podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa”.

3. Działalność gospodarcza w myśl Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z 2004 roku

Po czterech latach obowiązywania i licznych zmianach u.p.d.g. została zastąpiona uchwaloną w dniu 2 lipca 2004 roku u.s.d.g. Potrzeba opracowania i uchwalenia nowej ustawy tkwiła w potrzebie ograniczenia reglamentacji gospodarczej i zapewnienia swobody działalności gospodarczej [Kosikowski, 2011].

W u.s.d.g. zostały połączone dwa aspekty: odnoszący się do samej działalności gospodarczej oraz dotyczący stosunku państwa do przedsiębiorczości. Nie zmieniły się natomiast lub w niewielkim stopniu uległy zmianie dotychczasowe rozwiązania prawne związane z pojęciem działalności gospodarczej, pojęciem przedsiębiorcy, zasadami podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, obowiązkami przedsiębiorcy, tworzeniem oddziałów i przedstawicielstw zagranicznych, czy pojęciem małych i średnich przedsiębiorstw.

W u.s.d.g. za działalność gospodarczą uznano działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną zarobkowo w sposób zorganizowany i ciągły [art. 2. u.s.d.g.]. W porównaniu do u.p.d.g. definicja działalności gospodarczej została zatem uzupełniona o działalność wykonywaną zawodowo. Ustawodawca podtrzymał natomiast dotychczasowe stanowisko, że znamion działalności gospodarczej nie można przypisać działaniom podejmowanym jedynie w celu zaspokojenia własnych potrzeb, niesłużących sprzedaży towaru lub usługi, a także podejmowanych jednorazowo lub sporadycznie.

Określenie przedsiębiorcy uległo jedynie drobnej zmianie. Miano przedsiębiorcy ustawodawca nadał osobie fizycznej, osobie prawnej i jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującej we własnym imieniu działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami nadal określano wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

W u.s.d.g., równie wyraźnie jak w poprzednich ustawach, akcentowano zasadę w.d.g., stanowiąc w art. 6 ust. 1, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Tym razem ustawodawca nie tylko podkreślił wolność w zakresie podejmowania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, ale również w sytuacji zakończenia jej prowadzenia.

Istotne zmiany u.s.d.g. wprowadziła w zakresie reglamentacji działalności gospodarczej. Pierwotnie koncesją objęto 6 działalności gospodarczych, a ich zamknięty katalog został wskazany w art. 46 u.s.d.g. Ustawodawca pierwszy raz zastrzegł, iż poszerzenie owego katalogu będzie się wiązało ze zmianą u.s.d.g. Pojawiła się także nowa, nieznaną dotąd prawu polskiemu, forma ograniczenia działalności gospodarczej w postaci regulowanej działalności gospodarczej. Miała być ona ograniczeniem względnym, a celem jej wprowadzenia było zredukowanie ograniczeń działalności gospodarczej poprzez inne formy. Ustawodawca zdefiniował ją jako działalność gospodarczą, której wykonywanie wyma-

ga spełnienia szczególnych warunków, określonych przepisami prawa [art. 5, pkt 5 u.s.d.g.]. W u.s.d.g. nie został ujęty katalog regulowanych działalności gospodarczych. Ustawa ta usankcjonowała jeszcze trzy inne formy ograniczenia działalności gospodarczej: zezwolenie, licencję i zgodę. Ustawodawca wskazał objęte nimi działalności gospodarcze.

Nowe rozwiązania wprowadzone przez u.s.d.g. dotyczyły ponadto: stosunku państwa do działalności gospodarczej; wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Polski przez podmioty zagraniczne; Centralnej Informacji o Działalności Gospodarczej; zasady „jednego okienka”; kontroli przedsiębiorcy; mikroprzedsiębiorcy.

4. Obraz działalności gospodarczej na podstawie Ustawy Prawo przedsiębiorców z 2018 roku

Z chwilą uchwalenia w dniu 6 marca 2018 roku u.p.p. dokonała się kolejna zmiana w zakresie regulacji działalności gospodarczej w polskim porządku prawnym. O konieczności diametralnej odnowy przepisów u.s.d.g. mówiło się od dawna, nawiązując jednocześnie do potrzeby stworzenia aktu prawnego na miarę konstytucji dla przedsiębiorców. Ustawodawca w preambule u.p.p. stwierdził, iż tworząc nowe przepisy o działalności gospodarczej, kierował się konstytucyjną zasadą w.d.g., a także innymi zasadami konstytucyjnymi mającymi znaczenie dla przedsiębiorców i wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, w tym zasadami praworządności, pewności prawa, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju, uznając, że ochrona i wspieranie w.d.g. przyczyniają się do rozwoju gospodarki i wzrostu dobrobytu społecznego. Ponadto kierował się dążeniem do zagwarantowania praw przedsiębiorców, przy uwzględnieniu potrzeby zapewnienia ciągłego rozwoju działalności gospodarczej w warunkach wolnej konkurencji.

Zawężono definicję działalności gospodarczej, tym razem określając ją jako zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły [art. 3 u.p.p.]. Podobnie jak w u.s.d.g., ustawodawca uwzględnił zasadę w.d.g i podkreślił znaczenie równości przedsiębiorców, stanowiąc, iż podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach. Znamienne jest również przywołanie w art. 8 u.p.p. znanej z u.d.g. zasady „co nie jest zabronione, jest dozwolone”, w myśl której przedsiębiorca może podejmować wszelkie działania, z wyjątkiem tych zakazanych przez przepisy, a obowiązany do określonego działania może być

tylko na podstawie przepisów prawa. Zmianie w stosunku do u.s.d.g. nie uległa natomiast definicja przedsiębiorcy.

Istotną różnicą wobec poprzednich ustawowych regulacji działalności gospodarczej jest wyłączenie spod definicji działalności gospodarczej działalności wykonywanej przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej [art. 5 ust. 1 u.p.p.].

O niebagatelne zmiany ustawodawca pokusił się z kolei w kwestii reglamentacji działalności gospodarczej. Co prawda zachował znane z u.s.d.g. trzy formy tej reglamentacji – koncesję, regulowaną działalność gospodarczą i zezwolenie – jednak w odniesieniu do każdej z nich, w kwestii jej zakresu, zasad oraz trybu udzielania, odesłał do przepisów odrębnych [art. 37, 41 i 43 u.p.p.]. Przyjęcie takiego rozwiązania ujawnia podobieństwo do regulacji u.d.g. i stwarza obawy o spójność przyszłych przepisów odnoszących się do działalności gospodarczej.

U.p.p. jest wyrazem świeżego spojrzenia ustawodawcy na podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej, a także stosunek państwa do przedsiębiorców oraz kontrolę przedsiębiorców. Należy jednak zaznaczyć, iż ustawa ta nie objęła ewidencjonowania działalności gospodarczej ani prowadzenia na terytorium Polski działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne. Na jej mocy powołany został natomiast rzecznik małych i średnich przedsiębiorców.

Podsumowanie

Ustawowa regulacja działalności gospodarczej jest swoistym barometrem w.d.g. Konstytucyjna gwarancja tej wolności nie chroni jej bowiem przed nadmiernymi ograniczeniami ze strony ustawodawcy. U.p.p., okrzyknięta konstytucją dla przedsiębiorców, jest czwartą z kolei ustawą mającą realizować zasadę w.d.g. Przyjęte w niej rozwiązania niejednokrotnie wykazują podobieństwo do krytykowanych rozwiązań, które wprowadzała u.d.g. W szczególności chodzi tu o sposób uregulowania kwestii reglamentacji działalności gospodarczej i odejście od określenia przepisów *lex generalis* w zakresie procedur związanych z koncesją, regulowaną działalnością gospodarczą i zezwoleniem. Pojawia się również obawa, czy zbyt ogólny charakter przepisów u.p.p. nie będzie w przyszłości dla ustawodawcy usprawiedliwieniem do tworzenia niezliczonej ilości

odrębnych aktów prawnych, co w konsekwencji może grozić chaosem i brakiem spójności poszczególnych regulacji.

Niewątpliwie z przepisów u.p.p. wyłania się obraz państwa przyjaznego przedsiębiorcom i działalności gospodarczej, państwa, które wydaje się rozumieć, jak istotne przełożenie ma przedsiębiorczość obywateli na budżet państwa. Wpływ przepisów u.p.p. na rzeczywisty wymiar w.d.g. będzie jednak widoczny dopiero za pewien czas.

Biorąc pod uwagę, iż u.p.p. jest owocem doświadczeń ustawodawcy zdobytych w ostatnich trzech dekadach, można oczekiwać, że odpowiada ona potrzebom przedsiębiorców i daje właściwy wyraz konstytucyjnej zasadzie w.d.g.

Literatura

- Domańska A. (2001), *Konstytucyjne podstawy ustroju gospodarczego Polski na tle porównawczym*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa.
- Jakimowicz W. (2002), *Publiczne prawa podmiotowe*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 r. (t.j. Dz.U. 1976, nr 7, poz. 36 ze zm.).
- Kosikowski C. (1995a), *Konstytucyjna regulacja zasad ustroju społeczno-gospodarczego* [w:] A. Łopatka (red.), *Ku konstytucji społeczeństwa obywatelskiego*, Wydawnictwo Scholar, INP PAN, Fundacja Promocji Prawa Europejskiego, Warszawa, s. 61-72.
- Kosikowski C. (1995b), *Wolność gospodarcza w prawie polskim*, PWE, Warszawa.
- Kosikowski C. (2000), *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kosikowski C. (2011), *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa.
- Kuciński J. (2003), *Konstytucyjny ustrój państwowy Rzeczypospolitej Polskiej*, LexisNexis, Warszawa.
- Łopatka A., red. (1995), *Ku konstytucji społeczeństwa obywatelskiego*, Wydawnictwo Scholar, INP PAN, Fundacja Promocji Prawa Europejskiego, Warszawa.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U., poz. 646).
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. 2017, poz. 2168 ze zm.).

Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.).

Ustawa z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 84, poz. 426 ze zm.).

Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324 ze zm.).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 kwietnia 1999 r., sygn. akt K. 33/98 (Dz.U. 1999, nr 86, poz. 963).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 maja 2001 r., sygn. akt K. 19/2000 (Dz.U. 2001, nr 43, poz. 489).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 lipca 2002 r., sygn. akt P. 12/01 (Dz.U. 2002, nr 113, poz. 990).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 kwietnia 2003 r., sygn. akt SK 24/02 (Dz.U. 2003, nr 83, poz. 773).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 lipca 2004 r., sygn. akt K 20/03 (Dz.U. 2004, nr 167, poz. 1759).

Zdyb M. (2000), *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz do ustawy z dnia 19 listopada 1999 r.*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków.

LEGAL RECOGNITION OF ECONOMIC ACTIVITY WITHIN THE POLISH LAW AFTER 1988

Summary: The aim of this article is to analyse the changes that took place in the scope of legal recognition of economic activity within the Polish law in the period from 1988 to 2018. It is also an attempt to determine the current level of freedom of economy in Poland. Particular attention was paid to the issue of restrictions that are connected with economic activity.

Keywords: economic activity, freedom of economic activity.